

Resumé

Cílem práce je zodpovědět otázku, zda v České republice existují účinné kontrolní mechanismy, které jsou schopny zaručit dodržování zákonnosti při právních dispozicích obcí a krajů s veřejným majetkem. Zároveň zkoumám, zda takové kontrolní mechanismy vyplývají z Ústavou garantovaného práva na samosprávu a popř. v jaké podobě je lze začlenit do českého právního řádu.

Základem diplomové práce jsou konkrétní případové studie z praxe, stejně jako judikatura obecných soudů a aktuální judikatura Ústavního soudu ČR. Po popisu aktuálního právního stavu v České republice se dále zaměřuji na vymezení kontrolních mechanismů územních samospráv v období meziválečného Československa (1918-1938), a díky judikatuře také částečně v období Rakouska-Uherska. Odbočení do této historické etapy je zvoleno v souvislosti s odkazem na snahu o navázání na samosprávné tradice při obnově územní samosprávy v České republice po roce 1989. Závěrem historického exkurzu je dokázáno, že oproti současnému stavu existovaly před 2. světovou válkou účinné kontrolní mechanismy, a to hned v několika variantách.

Práce dále obsahuje srovnání s právní úpravou kontrolních mechanismů územních samospráv v zahraničí, konkrétně se sousedními zeměmi Slovenskem a Německem. V prvním případě se jedná o systém samospráv vycházející ze společného československého právního řádu, ve druhém případě pak jde o model kontroly hospodaření, který se podobá historickému modelu z doby meziválečného Československa. Závěrem této kapitoly konstatuji, že oba systémy (Slovensko a Německo) disponují v současné době účinnějšími kontrolními mechanismy, než Česká republika.

V další kapitole jsou popisovány legislativní snahy z minulosti o nápravu současného právního stavu, které po spletité cestě přenášejí určitou efektivní možnost kontroly územních samospráv na Nejvyšší státní zastupitelství. Vhodnost volby tohoto orgánu pro kontrolu samospráv považuji za velmi diskutabilní. Součástí závěru práce jsou poté úvahy *de constitutione lata* a *de lege ferenda* a konstatování, že dostatečně účinné kontrolní mechanismy v České republice v současnosti (i díky přístupu soudů) neexistují.